

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI.

Posamezna številka velja **1 krono.**

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAK ČETRTEK.

VELJA PO POŠTI 25 K ZA ČAS DO
KONCA LETA 1920.

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Na pot.

Te dneve so odišli naši učitelji, ki so ešče za časa Madžarov tu učili in jih je naša jugoslovanska vlada prevzela v službovanje, v Ljubljano. Tamkaj bodo ostali eden mesec, da se bodo učili pismeni slovenski jezik. Na ta način jim bo omogočeno, da bodo mogli na prekmurskih šolah nadalje učiti.

Eno je gotovo in te resnice ne more nobeno zavijanje s sveta spraviti: naši otroci morejo se čimprej naučiti slovenski jezik tako, kakor se ga piše. To je nujna potreba za dobro bodočnost naših prekmurskih rojakov. Naša bodočnost in napredek sta v naši novi domovini, Jugoslaviji. Naša Jugoslavija je bogata država, ki dá pridnemu in razumemu državljanu dobro življenje. Mi Prekmurci smo kot slobodni državljani v demokratični Jugoslaviji poklicani, da lahko dosežemo najvišje državne službe. Zato nam je trébej, da znamo i pisati i govoriti slovenski jezik tako, kakor se ga piše. S svojimi jugoslovanskimi brati bomo stopili v trgovske zveze. Nekateri

stvari bomo sami od njih kupovali druge, bomo zopet njim prodavali. Naša pot, naš pogled je sedaj obrnjen proti Jugoslaviji.

Velika škoda bi bila za naše Prekmurje, če bi mi ostali tako, kakor smo bili. Znal, naj bi le prekmursko narečje. Tudi prejei ko so nad nami vladali Madžari, smo morali znati težki madžarski jezik. Če smo prišli v urad (kancelajo), znati smo morali madžarski jezik. Kdor ga ni znal, je moral govoriti s tolmačem; in vsi vemo, da se nam je pri tem godila večkrat velika krivica. Zdaj se te krivice ne gode, ker se z našimi brati Jugoslavlani dobro razumemo. A če hočemo doseči več, trebej nam je znati pravi slovenski jezik.

Vse to je za nas starejše Prekmurce težko. Mi se ne bomo tako lahko učili. Zato pa želimo in zahtevamo v korist naših otroc in tudi nas samih, da se naši otroci nauče slovensko pravilno. Svoji deci želimo dobro bodočnost, lepšo, nego je bila naša preteklost.

Naši učitelji so odišli sedaj v Ljubljano. V interesu nas in naših otrok želimo

in zahtevamo, da se dobro učijo, da svojo nalogo dobro izpolnijo.

Ni pa zadosti, če se samo učijo slovenski jezik, trebej je, da se učijo s srcem, to je, da to, kar se učijo, tudi z ljubeznijo storijo. Slovenski jezik jim mora ostati svet zaklad v njihovih srcih, da ga bodo otroke tndi z ljubeznijo učili. V njihova srca mora preiti sveto jugoslovansko prepričanje. Le taki bodo med nami vršili pošteno svojo nalogo. Če bodo to storili, ne bodo mogli niti smeli več javno povedati, da so se zavezali, da bodo deco učili le slovenski jezik, ne pa tudi jugoslovansko mišljenje. Madež, ki so ga učinili s to svojo izjavo, bo izbrisan in pozabljen, ako bodo upoštevali naše želje.

Ešče eno željo imamo na njihovo pot. Prišli bodo v kraj, kjer divja notraaji političen boj. Mi Prekmurci nečemo boj med seboj, mi hočemo složno živeti in delati, da povzdignemo Prekmurje. Naj bi se naši učitelji ne dali v Ljubljani zapeljati, da bodo med nami sejali prepire in razdor. To delo prepustimo tistim, ki nimajo drugega dela, pa hočejo prepire

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

PRVO POGLAVJE.

Gorjé, kdor nima doma,
Kdor ni nikjer sam svoj gospod.
S. Jenko.

Bili so pri nas na Slovenskem nekaj drugi in drugačni časi. Ko bi bilo mogoče, da pride kdo naših pradedov z onega sveta, težko bi spoznal izpremenjenih vnukov in svoje domovine. Ne mislimo pa samo tiste premembe, ki jo še dandanašnji stari očetje z zapečka pripovedujejo in tožijo, da se je nas napuh poprijel, da se mi oblačimo v tanka, mehka oblačila, naši očetje pa in naše matere so nosili in nosili sirovo prtenino domače preje in domačega kroja: — temveč menimo le izpremembo splošnega življenja vsega ljudstva.

Gospoda po gradovih, zidanih visoko po gorah in gričih in trdno na skalo postavljenih, je imela največjo oblast. Kmet ji je bil bolj hlapec ko prost človek. Nevednost je bila doma pri gospodu in tlačanu, pri bogatinu in beraču. Kjer je pa nevednost, tam je mnogo neumnosti, prazne vere in važ. Zato se bere v starih listinah, da so v prejšnjih časih marsikatero grše babše, ker so

menili, da je čarovnica, posadili na gorečo grmado in jo živo sežgali.

In koliko so zlasti naše slovenske dežele prebile od Turkov! Skoro čuditi se moramo, da so še take ostale. Svoje pradede pa moramo spoštovati, da so nam ohranili deželo in rod.

In kje so današnji dan gradovi, nekaj sovražnikom trepet in strah? Le razvaline še vidimo na gorah, le mali ostanki nam pričajo, da so nekaj bili, in živo pripovedujejo, da človek malo malo časa potuje tod; posamezni človek mine, rod ostane. Le še v pravljicah in pripovedkah žive med nami vitezi, ki so delali nekaj za dom s krepko desnico.

Izmed mnogih razvalin po dolenjem Kranjskem je znamenit grad Kozjak, kolikor se ga ni še sesulo. V petnajstem stoletju je stal grad še trden, kakor bi bil zidan za večnost. Ponosno so moleli okrogli stolpi na hribu proti nebu, naznanjevali od daleč vsakemu, da tu noter ne pride nihče, kogar gospodar noče sam rad sprejeti. Obzidje, zidano po umetni roki, je stalo nepredrtno kakor stara skala.

Kakor grad so bili tudi njegovi stanovalci silni, mogočni gospodje. Ohranili so bili svoje preposto slovensko ime — Kozjak, ki je v rodovini segalo daleč nazaj v nepomljljive čase slovenske zgodovine tudi potem, ko so večidel vsi prosti domačini morali umekniti se tujim plemenitašem iz Nemške in Laške. Kozjaki so bili tedaj plemenita rodovina slovenska, kakršnih je zdaj, žalibog,

čisto malo pri nas, ker so še tiste pomrle, kar smo jih imeli nekaj, kakor postavimo ravno letá.

Na drugem hribu, ne daleč od Kozjaka, je stal drugi grad Šumbreg. Neka pravljica pripoveduje, da sta bila zidarja, ki sta zidala ta dva gradova, brata, in da sta zidala obenem. Ker sta imela oba samo eno kladivo, je moral tedaj prvi kamenje vtikati, kadar ga je drugi tolkel.

Pred kakimi štiristo leti sta živela dva brata Kozjaka, Marko in Peter.

Marko, starejši brat, mož blizu štiridesetih let, je bil gospodar rodovinskega gradu in nekaj drugih posestev, ki so bile Kozjaškega imena in lasti. Bil je mož zastaven na telesu, krepke roke, pa tudi blagega srca, dobra duša. Ubogim kmetom ni bil noben graščak boljši oče, ko Marko Kozjak. Ko je bil komaj otročja leta prerastel, ga je poslal oče na Nemško, da bi se izuril v tedanji vedi, edino imenitni in veljavni, — v orožju. Mladenič se je bil večkrat izkazal hrabrega junaka; v marsikaterem boju na tujem se je razvila gibčnost njegovega duha in telesa. In ko mu doma oče umrje nanagloma in ga pokličejo na dom, da bi prevzel posestva po očetu, so ga odpustili s pohvalo iz cesarske vojske.

Doma so mladega viteza častili in ljubili vsi poštteni sosede. Seznanil se je bil kmalu potem, ko je prišel na dom, s sosedovo delico, hčerjo Šumbregovo, in jo je tudi v zakon vzel. Toda Bog mu ni dal dolge zakonske sreče: žena mu

sejati, da si delajo za sebe dobičke iz tega. Tudi s temi ljudmi bomo sami obračunali.

Naj naši učitelji te naše želje upoštevajo in se povrnejo med nas prerojeni. Časi so sedaj novi in treba nam je novih ljudi.

Aleluja.

Ta velika vojna, ki je več let držala, je napravila ljudstvu mnogo trpljenja, žalosti in siromaštva. Nikelko očetov, sinov, mož in bratov je preminilo na veke. Svetovna vojna jih je požrla. Ravno tako je tudi več držav prepadlo, nastale so nove države (országi). Iz nekdanje avstro-ogrske države je nastalo več držav, po jeziku, kakor ge je narod gučal. Tako se je tudi jugoslovanski narod od tujinskega jarma osvobodil in sedaj živi v svoji državi tak, kak osvobojeni narod.

Mi prekmurški Slovenci smo se tudi osvobodili od Ogrov, kateri so nam bili vsikdar tujinski in kateri so nas vsikdar v jarmu držali. Samo škoda, da mi Prekmurci sami tega nečemo spoznati. Temu je vzrok, da se je naša intelgencija v šolah samo ogrski učila in se ogrske kulture navzela. Naša prekmurska intelgencija nanč slovenski ne zna ne pisati in ne čitati. Ne zna pa tega zato, ker se po naše ni učila in zato povečini tudi sovraži vse, kar je slovensko in neče poznati ničesar, kar je slovenskega.

Našemu slovenskemu narodu v Prekmurju se to osvobojenje sploh na opak vidi in se nikakor ne more v tej svoji svoboščini dobro znajti, pa si misli tak, kakor tisti rob, kateri je več desetletij zaprt bil in se nikakor ni dobroga počutil na svoboščini in nikakor ni mogel med svobodnim ljudstvom živeti, ko je iz veze ven prišel. Vsikdar si je želel, da bi naj v vezo nazaj prišel. Naše ljudstvo se terj še ni navadilo na svobodo.

Glavni vzrok da se naše ljudstvo še ni privadilo novim razmeram je ta, ker mu domača intelgencija, naši duhovniki, učitelji in nekdanji notarijuši zmiraj gučijo da ogri v Prekmurju zopet nazaj pridejo. Gučijo pa to zavolo tega, ker se sami sebe za Madžare držijo in ker si želijo, da bi nam zopet iz Budapešte komandirali. Naše ljudstvo pa si ne želi in je zadovoljno, da v svobodi živi. Naše ljudstvo svoji prekmurski intelgenciji ne more nikaj drugega povedati kakor to, da žalostno, če se oni, kateri se bili poklicani, da se za ljudstvo brigajo, že pod Ogri niso pobirgali zato, da bi naše ljudstvo slovenske novine imelo, se v šolah slovenski učilo in v življenju slovensko kulturo gojilo. Zato jim naše ljudstvo tudi danes ne more zaupati.

Zato smo mi prekmurški — Goričanci veseli, da se je med nami narodilo dete, katero je dobilo ime „Prekmurski Glasnik.“ Že trno dolgo in žmetno smo čakali na ta list, zato ga pozdravljamo. Znamo, da ga bodo radi čitali in kupili posebno zato, ker ne stoji v službi ne edne politične stranke (parta), se ne meša v mišljenje ljudstva in pusti vsakemu njegovo prepričanje in vero.

Talanji Franc.

Mažari pridejo

Strah ima velike oči. To se je videlo zadnje dni minolega meseca. Neki falotje so rastrošili med Prekmurci glas, da pridejo Mažari. Zavladalo je veliko razburjenje med prebivalstvom, med nekaterimi tudi veselje, češ, zdaj bomo zopet lahko ropali in ljudi obešali. Kaj je pa bilo na celi stvari?

Dne 30. julija ponoči se je neki mažarski poročnik malo preveč napil, pa je hotel postati junak; zbral je 16 mažarskih vojakov in zasedel Somorovec, seveda samo toliko časa, dokler ni zagledal vrlih jugoslovanskih vojakov, ki pa stvari niso vzeli za šalo in bi poslali mažarske junake (hösöket!) na drugi svet, če bi jugoslovski kape-

tan, njihov poveljnik, ne imel z mažari usmiljenja. Kar je do tu rečeno, je bila šala (tréfa). Smijati pa se ne smemo onim trinajstim možem iz Somorovec, ktere čaka huda kaštiga, ker so obtoženi, da so pograbili orožje proti Jugoslavom. Na vesti jih imajo brezvestni agitatorji, ki se pa dobro skrivajo in pošiljajo v nesrečo nedolžne (nekrvične) ljudi.

Povedati ešče moremo, da mažarski višji poveljnik ni bil zadovoljen z junaštvom svojega pijanega poročnika (hadnagy) in pustil njega ter njegovega kapetana zapreti, Jugoslave pa prosil odpuščenje.

Zvedili smo tudi, da se Mažarom niti ne sanja o tem, da bi hoteli imeti z Jugoslavijo vojsko, ker morajo gledati proti severu, od koder preti velika nevarnost od ruskih boljševikov.

Puconski fantje, devet po številu, so v noči na 30. julija hoteli imeti vojsko. Čakali so menda Mažare in trpeti niso mogli pucinskih orožnikov, ker so isti strogo gledali na to, da mora biti mir in red. Obstreljevali so orožniško postajo. Dosegli pa so to, da morajo danes jesti ričet v mariborski jetnišnici in čakati zasluženno kazen. Tudi oni niso dosti krivi. Glavni krivci, ki so jih nahujskali, sedijo ešče zmiraj doma. Pa tudi na njih bo prišla vrsta.

Omeniti ešče moramo, da je v zadnjih pasjih dnevih bila nekrvava bitka tudi pri Hodošu. Dva mažarska vojaka sta hotela priti v Hodoš na vino ali pa k deklinam. Tu pa so jih prijeli Srbi. Pa niti ustrelili ali obesili jih niso! To pa menda radi tega, ker sta baje dva financarja hodila čez mejo prosit Mažarov, naj jima nič želega na storijo; či pridejo.

To Vam je bolj vesela, kot žalostna zgodba o zadnjem mažarskem napadu.

Mi, ki ljubimo Jugoslavijo, želimo ešče več takih napadov. Vi pa, ki jo sovražite, pa obesite vse upe in nade, da pridejo Mažari nazaj, na klin. Dosti boljše pa napravite, če odidete tje prek. Svoji k svojim!

Trgovci in drugi, ki hočejo prodajati naš list, naj nam to naznanijo. Zaslužijo 20%.

umrje že pri prvem porodu, zapustivši mu edinega sina — Jurja. Da bi se bil Marko Kozjak vdrugič ženil, tega ni bilo misliti: ljubil je rajno svojo ženo preveč, morda toliko bolj, ker jo je imel le malo časa. Torej si nameni vso skrb in ljubezen le temu posvetiti, da bi svojega sinčka Jurja, ki ga je živo spominjal rajne žene, zredil za dobrega kristjana in dobrega državljana.

Za meč ni prijel drugekrati, samo kadar so Turki prestopili v razbojnih četah meje slovenske dežele, kar se je tačas skoro leto za letom godilo. Kadar pa je pritiskal Turek, tačas je Marko Kozjak radovoljno zbral in oborožil svoje hlapce in kmete in pomogel deželi, kar je bilo njemu moči. Ko so se pa Turki ali s pobitimi črepinjami, ali pa siti ropanja, požiganja in krvi, vrnili spet na Turško, se je umeknil tudi on v svoje ozidje nazaj; ljudstvu pa je pomagal, da je zapaljena in razdrta domovja zopet postavilo, in na vse moči celil rane, ki so jih v neprestanem boju Turki bili Kranjcem vsekali.

Ves drugačen mož je bil njegov brat Peter Kozjak. — Ker je bil drugi sin, mlajši od Marka, ga je odmenil oče za duhovski stan. Bil je tudi slabe postave, za orožje tedaj čisto nesposoben. Že v mladih letih je bil potuhnjen, zvit in poređen; in ko mu je še mati odmrla, starejši brat pa odšel na Nemško v vojno: izpridilo se je še tisto dobro na njem, kar ga je imel po naravi. Ker ga je oče odstavljaj in se malo pečal zanj, so ga odstavljali tudi drugi: celo posli so ga zametali. Zato pa se mladi gospodič, ni bližal

nobenemu človeku; vsakega je sovražil, ker je menil — nekoliko res po pravici — da ga vse sovraži. Pečal se že otrok ni z ljudmi, le gosi je preganjal po očetovem dvoru in s palico živali pobijal. Tako se je mlado, zanemarjeno srce navzelo tudi neusmiljenosti. Kar pa se mlademu človeku vsadi, to pri starem obrodi.

Ne glede na nagnenje in poklic, ne na svetost duhovskega stanu, pošlje oče Petra v kloster v bližnjo Zatičino, češ, da bode le preskrbljen za legak kruh, drugo se bode že samo naredilo, kar je menihu treba. Pa samo se le kaj slabega naredi. Mladenič je bil sicer dobre glave, bistrega razuma, pa bil je tudi v klostru sam svoj in trmoglav; ni se hotel tega učiti, kar so mu velevali. Tudi molitev mu je bila malo povšeči, odtegoval se je menihom in vsakemu povelju. Precej so videli, da iz njega ne bode dobrega duhovnika. Pa opat je izprvega zavoljo očeta potrpeval z njim, misleč, da se še popravi; ko pa je ostal zmerom tisti potuhnjeni Peter, ga pošljejo iz klostra očetu domov.

Kaj je hotel oče z njim? Do mečja ni kazal Peter nobenega veselja in tudi ni bil za to, ker mu je bil Bog že od mladih kolen noge malo na vnanjo stran izkrivil, veliko glavo pa na kratek vrat in široka pleča z vzvišeno grbo postavil. Meniška kuta bi bila morda te pohabe pokrila, tako je mislil oče Petrov, ali železni oklep bi se ga ne bil dobro oklenil in prijel. Odloči mu torej oče izbo v zadnjem kotu gradu, kjer so bile

hranjene stare pisane bukve. In ker Peter ni imel drugega dela, je jel stare bukve premišljevat in brati, delo, ki nekdanj ni bilo tako lahko kakor zdaj, ko imamo na papir tiskane knjige.

Kmalu potem umrje stari Kozjak. V poslednji oporoki zapiše večidel svojih lastnih starejšemu sinu Marku, ki je bil z doma, nekoliko pa mlademu sorodniku Ludoviku Kozjaku. Peter ni dobil nič drugega, kakor dober kot, to je stanovanje in vso oskrbo do smrti pri bratu Marku.

Ko bi bil oče prepustil sinu Petru kako lastnijo, ne bi se bil le-ta veliko zmenil zanjo; prodal bi jo bil morda, kakor Ezav Jakobu prvenstvo, za torilo leče. Zdaj pa ga je grizlo to, ker je videl, da mora povsod zadnji biti in le še bolj mu je srce zatemnelo. V resnici mu ni bilo nobene sile. Skrbi ni imel nobene; varno, po tujih rokah hranjeno stanovanje mu je dajal brat Marko, poklican z Nemškega. Ali gospod Peter si je bil v glavo vtisnil, da mora biti sam svoj gospod; in s svojo učenostjo je menil, da bere v razstavi in razvrstitvi nebeških zvezd, da kdaj še obogati in sam svoj postane.

Srca, ki ima že druge pregreške na sebi, se prime kaj rada lakomnost posvetnega blaga. Vse te misli in želje pa so se rodile v sredi Petrovega srca; nikomur jih ni povedal, le stenam svoje izbe. Bile bi zakopane in svet ne bi bil nikdar znal zanje, ko bi jih ne bil Peter pozneje očitno pokazal.

(Dalje prih.)

Nam trebej pašnikov!

(Iz kmetijski krogov.)

Znano je, da je paša živini zelo hasnovita, mladi živini ravno trno potrebna. Živina na paši močna postane, dobi močne čonte, kotrige in zdrave organe; rast živine se na paši poboljša.

V štali ni nigdar mogoče živine tako zrediti, kak na paši. Če je živina vsigdar v štalah, ki dostikrat tudi v zdravstvenem oziru niso najboljše, ji ne morejo dobro zrasti noge in kotrige; čonte se dajo vugnoti in delajo vsled neprestane staje v štali ešče bolj zveržene čonte, noge in sploh čonte dobijo nepravilne lege. Saka živina je pri hodi, kak pijana, ne zna hoditi, ka posebno opažamo pri naši bikih. Če je živina vsigdar v štalah, tudi njima zadostnega solnca. Brez solčne (dnevne) svetlobe pa sploh ni življenja. Dnevna svetloba je velikanskega pomena za rasti in zdravje živine.

Paša pa tudi živini dobro dene. Pregibljejo se v prostem, dobrem zraku, pri mladi živini se oboljšajo vsled močnejšega dihanja pluća, vsled doli pregibljenja močen grata hrbet, včrsti se prsna čonta. Pregibanje krepi žile. Delovanje žil se poži in zato mlečne krave več mleka imajo, kakor če bi ostale samo v štali. S pašo si prišparamo suhega sena in živino nekaj obdržimo.

Kak je s pašo pri nas? Živino povati je v Prekmurju zagvisno vretina dohodkov. Mi imamo dosta in lepe živine, ki je bila v zadnjih desetletjih s pomočjo žvanskih pasem (fajt), posebno s simadolsko, trno zboljšana. Mi imamo tudi dovolj smisla za pravo držanje in oskrbovanje živine, toda glavnega nimamo, namreč pašnikov. Samo nekaj občin pri Dolnji Lendavi je takoh srečnih, da imajo potrebne pašnike. Če tudi so ti pašniki ravno v žalostnem stanju, saj se za njih oskrbovanje živa duša ne briga, je živina tam, če tudi ni paše, že vsled samega pregibanja v čistem zraku vseeno dosta bolj formasta, ozraščena in tudi dosta bolj zdrava. Vsled skoraj neprestane staje v slabo prezračevanih in vlažnih štalah, ki so prava gnezda vseh zgrabljivih bolezni, je po nekod naša goveda poleg drugih napak trno močno jetična. Ne prikrivajmo si tega, temveč pogledimo istini v oči. Temu pa ni kriva kaka fajta, nego zato, da naša živina je vse premalo jedrna in je preveč v štalah, ki so, kakor že omenjeno, ešče čisto nezdravi.

Zdaj, ka bodo po občinah izvoljeni agrarni odbori, naj bo pri njih delovanju prva in glavna naloga, da se pobrigajo, da dobijo, vsaj te večje občine in kjer bo to pač lahko, potrebne pašnike. To pa je mogoče samo zadržnim potom (zadržni pašniki) in jim bodo pristojne oblasti po možnosti gotovo šle na roko. Ker je vse delo agrarne reforme samo ešče pripravljeno, se jim lahko da za to potrebna zemlja prvim samo v arendo, pozneje pa itak preide v skupno občinsko roko. Ti skupni občinski pašniki bodo velikanskega pomena za procvit naše lepe prekmurske govedoreje in konjoreje. Zato občinski agrarni odebranci, ne zamudite zdaj te dobre prilike!

Prekmurci, čitate „Prekm. Glasnik“!

NOVICE.

Zaradi nastalih zaprek izide ta numera dva dni kasneje.

Naš Listek. Z današnjo numero »Prekmurskega Glasnika« smo začeli pisati listek. V listku bomo prinašali zabavne pripovedi in pesmi, bodisi izvirna, bodisi že drugod natisnane. Kot prvo delo smo danes pričeli s povestjo »Jurij Kozjak, slovenski janičar«. Spisal jo je naš veliki pisatelj Josip Jurčič. V eni prihodnji numeri bomo napisali, kaj je bil Jurčič. S tem hočemo naše Prekmurce seznaniti s slovensko literaturo. Listek »Jurij Kozjak« bo zapored izhajal v več numerah, zato naj si Prekmurci naš list takoj naročijo in ga stalno berejo, da bodo čitali celo pripoved. V pripovedi »Jurij Kozjak« se piše, kako je eden naš Slovenec postal turški vojak. Kako je s turškimi roparji, ki so hodili v letih od 1400 do 1600 tudi na Slovensko in Prekmurje, ropal in kako se je nazadnje spreobrnil. Pripoved je lepa in kdor jo enkrat bere, ne more nihati, dokler jo ni prebral do konca. Janičar je Slovenec, ki je postal Turk in turški vojak. Ti janičarji so bili najhujši turški vojaki.

Reklama. Naš list, »Prekmurski Glasnik« ešče ni izšel, že so ga napadle »Novine«, ki jih izdaja upokojeni župnik, g. Klekl. V tem napadu se bere, koliko so »Novine« za Prekmurce dobroga storile, da so »Novine« edino glasilo Prekmurcev; naš list pa da bo le glasilo liberalnih fiškališev in živinozdravnika in da naš list ne bo imel drugega prekmurskega na sebi, da se ga bo tiskalo v Murški Soboti. Nam je odkrito žal, da so »Novine« nas napadle, ko nas ešče ne poznajo. V prvi numeri smo napisali, kaj ščemo in da ima naš list le namen, delati za povzdigo Prekmurja. Žal nam je, da smo bili napadeni prlje, nego ste mogli naš list brati. S tem pa je napad sam že obsojen. Veseli bomo, ako se bo nas sodilo potem, ko bomo že kaj napisali, kajti prepričani smo, da bo večina Prekmurcev naše delovanje odobrila. Na »Novine« ne bomo odgovarjali, temveč izražamo le željo, da bi se skupaj našli pri delu za korist Prekmurja.

„Novinam“ odgovor. Iz učiteljskih krogov smo prejeli in priobčimo: Učiteljstvo iz Slovenije, ki je v manjšini v Prekmurju, je dopisniku »Novin« trn v peti. Ni številke, da bi ne udrihalo po našem učiteljstvu. Imenuje nas brezverce, protivnike krščanstva, ker gotovo ne odgovarja istini, odločno protestiramo proti takim vapadom. Umestneje bi pa bilo, da bi list kakor so »Novine«, gledal na to, da se ljudstvo poučuje, da se sprijazni z našimi razmerami. Prizadeto učiteljstvo ne bode odgovarjalo takim brezvestnim napadom, ampak šlo bo dolje svojo pot. Takim ljudem, ki je glavno, da sejejo razdor med učiteljstvom, odgovarjamo, da med svojimi kolegi hočemo živeti složno, ker v slogi je moč. Dotični dopisnik pa je mnogo bolji, da molči kakor pa, da le učiteljstvo napada.

S trebuhom za kruhom... Iz uradniških krogov smo prejeli in priobčimo: Kleklove »Novine« so v zadnjem času začele napadati ne samo Sokolstvo in slovensko učiteljstvo, temveč vse tudi že slovensko uradništvo. V zadnji številki ga sramoti da je prišlo v Prekmurje s trebuhom za kruhom, to se pravi, ker doma v Sloveniji ni zanj zadosti kruha. Tako bogati in pisati znajo le takšni ljudje, ki imajo v ustih in besedah zmérom sveto vero pa krščansko ljubezen, v srcih so pa kosmatni kot volkovi. Dušne vesti pa sploh ne poznajo. Morate vedeti, ljubi čitatelj, da se je na Slovenskem, ko je nastala Jugoslavija, poslalo večino nemških in drugorodnih uradnikov, posebno višjih, čez mejo tako, da so ostali nekteri uradi na pol prazni. Slovenija bi v Prekmurje poslano uradništvo doma krvavo rabila in mu ponuja boljši in več kruha, kak Prekmurje. Pa saj vemo, kje ljudi okrog »Novin« čevelj žuli. Bode jih v oči, ker večina slovenskega uradništva noče tako plesati, kak ščejo gotovi gospodje. Bolijo se, da bi ljudstvo po vzgledu uradništva odprlo oči in spregledalo, da ni Kristušov navik, kar oni pridigajo, ki so pozabili, da bi morali ostati v cerkvi in učiti ljudi ljubezni do svojega bližnjega, ne pa uganjati politike in hujskati enega proti drugemu. Prekmurci! Zapomnite si: dokler bo k vam poslano uradništvo vršilo svoje dolžnosti v uradih, kakor do sedaj, bomo imeli red v deželi. Ko bo pa zanemerjalo urade in delalo politiko, kakor jo hočejo

brezvestni dopisani »Novin«, ne bo več dobrega. Bodite pomirjeni. Napredno misleče uradništvo ne bo nikdar tega storilo, ker pomaga zidati lepo Jugoslavijo ne pa podirati, kakor to delajo krščanske »Novine«.

Avtomobilna zveza se ustanovi v kratkem v Prekmurju. To bo napravila pošta. Vozil bo avtomobil, ki bo vozil pošto in 6 oseb. Vozil bo eden iz Maribora do Radenc, drugi avtomobil iz Radenc skozi Mursko Soboto v Dol. Lendavo in potem palik nazaj po isti poti.

Ob sredah in sobotah vozi vlak iz Hodoša v Mursko Soboto in nazaj. Takrat prihaja v Mursko soboto mnogo ljudij in uradi imajo takrat sila mnogo dela s temi ljudmi. Zato naj ljudje iz tistih krajev, kjer ni železnice, idejo kak drugi dan v Sobotu. Razume se, da pa morajo iti, ako so po priliki klicani v Sobotu na kake sredo ali soboto.

Moža ali ženo, ki bi po Murški Soboti raznašal in prodajal »Prekmurski Glasnik«, iščemo. Kdor, ima veselje za to delo in kdor si hoče kaj zaslužiti, naj se zglaši pri upravnistvu naših novin.

POLITIČEN PREGLED.

Jugoslavija. Ministri se ešče vedno kregajo med seboj, nove vlade ešče nemamo. Ljudstvo ima vedno večje potrebe, a naši poslanci za to nimajo smisla. V zadnjem hipu so ešče sklenili naši ministri, da zopet povišajo cene na železnicah tako, da jih bomo imeli vedno v spominu. V Mariboru je bila sedaj železniška konferenca, kjer so tudi rešili vprašanje vlakov iz Maribora čez Špilje do Ljutomera. Vozila bosta na dan po dva vlaka na tej železnici, po Nemški Avstriji ne bosta jemala nobenega potnika niti ne bo smel nihče izstopiti. Kadar bo naša vlada in v Nemški Avstriji ta dogovor potrdila, bo vlak vozil. Kedaj ona bo to, bomo pisali v našem listu.

Madžarsko. Pred kakimi 14 dnevi so Madžarske tolpe udrele v Nemško Avstrijo pri Fürstenfeldu in odnesle od tamkaj veliko orožja. Nemška Avstrija je vložila pri antanti in pri Madžarih zaradi tega pritožbo.

Poljska. Ta država je od Rusov silno tepena. Rusi so že pred glavnim mestom Poljske, to je Varšavo, in ga obstreljujejo. Sedaj se Rusi in Poljaki pogajajo za mir, ki za Poljsko ne bo ugoden.

Antanta, in sicer Angleška in Francoska, je, kakor pišejo graške novine »Tagespost«, napovedala Ruski vojno. Rusi se za to nič ne zmejnijo in gredo dalje svojo zmagovito pot. Pravijo, da hočejo Francozom vrniti obisk, ki ga je pred 100 leti napravil Napoleon, ko je šel na Rusko.

Wilson, predsednik Amerike, je betežen, a je pred par dnevi sam vodil ministersko sejo, kjer se je obravnavalo o Ruski in Poljski. Opiral se je na dve palici, ko je šel k seji. Vidi se, da je vojska med Rusi in Poljaki postala svetovno važna.

RAZNO.

Rusija in boljševiki. Kak štée ima danes što v mislih Rusijo, vsikdar si misli, da so tam sami neredi. Vsikdar si tudi mislimo, da so tam zdaj boljševiki in da zato tam sploh nega nikše pravice. Kaj se boljševiki napravili dobrega in kaj slabega? Mi ne vemo, kako je danes v Rusiji, mislimo pa, da nekaj dobrega mora že tudi biti v boljševiški državi, drugače se ne bi toliko časa držali. Zdaj so še Poljsko zbili in so palik v Galiciji in ne bode dolgo, pa bodejo palik na Ogerskem. Ogri že trepečejo, ka dobro znajo, da Rusi še niso pozabili, kaj so jim Ogri božnega napravili. Posebno se bojijo grofje, ki ne bi radi kmetom zemlje dali. Nam v Jugoslaviji se ni treba bojati Rusov. Oni se naši bratje in tudi mi vsi hočemo, da se zemlja raztála in da se bogatcem vzeme. Samo počemo, da bi se ropalo in razbijalo. Zato morajo biti zakoni in po zakonu se mora napraviti tako, da bogatec ne bo mogel postati še bogatejši ka je že. Življenje mora biti vrejeno tako, da si siromak lahko pomore. Či menje bo milijonarjev, te menje bo tudi siromakov.

Nekaj besed Prekmurcem. Več sto let so tu med slovenskimi Prekmurci gospodarili madjarski grofje in madjarska gospoda. V šolah so se vsi morali učiti madjarski, slovenski se skoraj nindri niso učili. Zato je dosti naših slovenskih Prekmurcev mislilo, da so eni pravi Madjari, ka so se madjarski pisati in četi navčili. In tako imamo tu pri nas vse polno doktorjev, duhovnikov, učiteljev, pa tudi dosti drugih ljudi, ki pravijo, da oni niso Slovenci ampak Madjari. V istini so tiste krvi, kak so ljudje onstran Mure v Sloveniji. Govorijo tisti slovenski jezik, se oblačijo enako, imajo enake navade, so podobnega lica in podobne postave kak Slovenci na oni strani Mure. Slovenci v Prekmurju so bratje Slovencev na Stajerskem, na Kranjskem, oni pa so tudi bratje Hrvatov in Srbov, zato vsi skoro enaki jezik govorijo. Mi vsi smo si bratje po krvi, da smo vsi sinovi velikega slovenskega naroda, ki je nekaj govoril tisti jezik. Če bi bili Prekmurci Madjari in ne Slovenci, bi morali imeti notri odrnjene oči, kak je imajo Mongoli sploh, katerih sinovje so Madjari. Prekmurci so torej pravi Slovenci in si naj v čast šetejejo, da so tudi sinovi velikega slovenskega naroda, ki bo svet zavladal.

ČITAJTE „PREKMURSKI GLASNIK“!

GOSPODARSTVO.

Veliko denarja imamo naloženega v obeh ogrskih denarnih zavodih v Murski Soboti Takarékpénztár in Mezőgazdasági Bank, a če hočemo denar ven dobiti, nam ga ne dajo. Pravijo, da ga nemajo. Če se obrnemo na državnega sekvestra, dobimo isti odgovor. Mi pa rabimo denar vsak dan za delavce, za obleko in obutev, za porcijo in drugo. Odati nimamo kaj, ker nihče ne kupi, ven odati pa ne smimo. Denar rabimo, zato si ga moramo na posodo vzeti pri obeh slovenskih denarnih zavodih. A denar je pa tu dragi. Do 10% plačamo za njega, naš denar pa leži v ogrskih denarnih zavodih, kjer niti ne vamo, če nam nosi kaj obresti (interesa). Če pa dobimo kaj obresti, pa so k večjemu po 3—4%. Velika krivica se nam tu godi in velki kvar se nam dela. Naša država nadzoruje že več kot pol leta ta dva ogrska denarna zavoda, pa se ni nič ukrenilo, da bi mi dobili svoje peneze nazaj. O tej zadevi bomo še pisali v prihodnjih numerah, dokler ne bomo vidli, da se hoče kaj napraviti nam v hasek.

JENŐ HALMOŠ

in

IRENA ZRAUTMAN-ova
se poročita

v nedeljo, dne 15. avgusta 1920 ob pol 5. pop.
v izr. cerkvi v Murski Soboti.

Štampilje

KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE

graver

LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

MELO VSEH VRST, RAZNO ŠPECERIJSKO
BLAGO, KARBID, MAST ZA KOLA, LUŽNI
KAMEN (LUGKÓ), ŽELEZNINO, CVEKE,
LOPATE, SEKIRE, ČEVLJE (CIPELE) i. t. d.

PO NAJNIŽJI CENI IMA

:: VEDNO V ZALOGI ::

FRANC ČEH

TRGOVINA Z RAZNIM BLAGOM

v MURSKI SOBOTI

LENDAVSKA ULICA ŠTEV. 25.

KUPUJE BELICE IN POLJSKE PRI-
DELKE PO NAJVIŠJIH DNEVNIH CENAH.

PO 15. AVGUSTA KUPUJE TUDI SILJE.

**Dravogradska rafinerija
mineralnega olja.**

Centrala Maribor.

Benzin

petrolej

gonilno olje

strojno olje

cilinder olje

tovot-mast

kolomaz

vazelina

i. t. d.

Tovarna: Dravograd — Meža.

Zahtevajte po vseh gostilnah „PREKM. GLASNIK“!

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murska Sobota.

Centrala v Mariboru.

Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po $3\frac{1}{2}\%$. Vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.